

AGDUPT

ADdressing skills mismatching in the green sector through Digital Upskilling of veT

Operativni okvir Mehanizma za procjenu potreba poslovanja u zelenom sektoru D2.1

Center for Social Innovation – CSI Cyprus

Centar za društvene inovacije – CSI Kipar

Finansira Evropska unija. Izneseni stavovi i mišljenja su lični stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu biti odgovorne za njih.

**Co-funded by
the European Union**

Podaci o ishodu projekta

Ugovor o grantu br.	
Akronim projekta	ADDUPT
Naziv projekta	Djelovanje na neusklađenosti vještina u zelenom sektoru privrede kroz jačanje digitalnih vještina stručnog obrazovanja
Vremenski okvir i trajanje projekta	01/01/2023-31/12/2025 36 mjeseci
Referentni broj projekta	101092398
Radni paket	RP2 – Jačanje veze između stručnog obrazovanja i tržišta rada
Zadatak	T2.1
Ishod	D2.1 Operativni okvir Mehanizma za procjenu poslovnih potreba u zelenom sektoru
Status	Prvi nacrt
Broj verzije	1.0
Odgovoran za ishod	Andria Kiourti
Nivo diseminacije	
Rok	30.04.2023
Datum podnošenja	28.04.2023

Koordinator projekta

Ime	
Organizacija	CENTRO SUPERIOR DE FORMACION EUROPA-SUR SA - CESUR
Email	internacional@cesurformacion.com
Poštanska adresa:	Calle Tomás Heredia 1, Málaga, Španija

Istorija verzija

Verzija	Datum	Autor	Opis
1.0	24.03.2023	CSI	Prvi nacrt

Lista autora

Ime	Organizacija
Andria Kiourti	Centar za društvene inovacije – CSI – Kipar
Anastasia Liopetriti	Centar za društvene inovacije – CSI – Kipar

Sažetak projekta

Program proširenja EU za region zapadnog Balkana (ZB) cilja na nekoliko oblasti od interesa kojima se treba posvetiti, uključujući situaciju na tržištu rada. Čini se da je ekonomski oporavak regije na pravom putu, ali postoji značajna neusklađenost između ponuđenih vještina i kompetencija sa potrebama preduzeća. Da bi se odgovorilo na ove potrebe, projekat ima za cilj da ojača vezu između pružanja stručnog obrazovanja u zemljama

zapadnog Balkana i zelenog sektora u razvoju na njihovim tržištima rada. ADDUPT ima nekoliko ciljeva, uključujući razvoj mehanizma za dijagnostikovanje poslovnih potreba u zelenom sektoru, pružanje detaljne analize zelenog sektora u zemljama zapadnog Balkana uključenim u projekat i podršku predavačima i osoblju u stručnom obrazovanju u uspostavljanju fleksibilne i interaktivne veze između stručnog obrazovanja i tržišta rada. Osim toga, projekat teži izgradnji kapaciteta institucija stručnog obrazovanja da inkorporiraju potrebe zelenog tržišta rada u obuke koje nude, unaprijede vještine i znanje predavača i osoblja kroz razvoj digitalnih resursa za mikroučenje, te poboljšaju potencijal zapošljavanja učenika stručnih škola kroz unaprijeđene kapacitete stručnog obrazovanja za pružanje obuka koje odgovaraju potrebama zelenog sektora. ADDUPT se fokusira na poboljšanje kvaliteta stručnog obrazovanja i osiguravanje kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika i trenera u zemljama zapadnog Balkana koje nisu povezane s Programom, istovremeno se baveći i potrebama zelenog sektora na tržištima rada koji je u razvoju.

Sadržaj

Podaci o ishodu projekta.....	2
Koordinator projekta.....	2
Istorija verzija	3
Lista autora.....	3
Sažetak projekta	3
Sadržaj	5
Spisak skraćenica.....	13
Zaključak.....	Error! Bookmark not defined.

D2.1 Operativni okvir mehanizma za dijagnostikovanje poslovnih potreba u zelenom sektoru

Funkcija

Mehanizam je dugotrajan, operativni alat koji omogućava pravovremenu, ciljanu i sveobuhvatnu dijagnozu potreba i zahtjeva zelenog sektora u smislu specijalizovanja, vještina i znanja. Cilj mu je ojačati vezu između pružanja stručnog obrazovanja u uključenim zemljama koje nisu povezane s Programom zelenog sektora i tržišta rada, kako bi bolje odgovarao novim potrebama zelenih preduzeća i poboljšao zaposlenost učenika stručnih škola.

Specifični ciljevi

- ▷ Sprovesti detaljnu analizu trenutnog stanja zelenog sektora u zemljama koje nisu povezane sa Programom, potvrđujući kvalitet nalaza kroz usvajanje pristupa sa više aktera i uključivanje različitih zainteresovanih strana.
- ▷ Identifikovati neusklađenosti između ponude stručnog obrazovanja i potreba tržišta rada, kako bi se razvili visoko primjenjivi resursi koji će značajno izgraditi kapacitet stručnog osoblja i institucija za rješavanje ovih neusklađenosti.
- ▷ Razviti i održavati održivu platformu za procjenu poslovnih potreba u zelenom sektoru tržišta rada.
- ▷ Kontinuirano ažurirati platformu kako bi osigurali relevantnost za nove potrebe zelenog sektora.

Zahtjevi

Organizacija

- ▷ Mehanizam će voditi Centar za društvene inovacije (CSI) u saradnji sa svim partnerima, a posebno sa partnerima iz zemalja zapadnog Balkana. Uključiće tim stručnjaka iz zelenog sektora, uključujući predstavnike tržišta rada (odgovarajuće komore, profesionalna udruženja), zelenog biznisa, stručnog obrazovanja i lokalnih/nacionalnih obrazovnih institucija/zemalja partnera ZB.

Dodijeljeni resursi

- ▷ Mehanizmu će biti potreban budžet za sprovođenje aktivnosti analize, savjetovanja i verifikacije. To će takođe zahtijevati pristup relevantnim izvorima podataka i tehnologijama, kao i vrijeme i stručnost osoblja.

Kontinuiran rad

- ▷ Mehanizam će raditi na stalnoj osnovi, sa redovnim ažuriranjima i pregledima njegovih funkcija i aktivnosti. Takođe će zahtijevati kontinuiran angažman sa relevantnim ključnim akterima kako bi se osigurala njegova relevantnost i djelovanje.

Trofazni proces – analiza, konsultacije, verifikacija

Faza 1 – Analiza

- ▷ Mehanizam će provesti detaljnu analizu zelenog sektora u uključenim zemljama koje nisu povezane s Programom. “Analiza zelenog sektora: Trendovi i promjenjive potrebe” će uključivati i **teoretsko i terensko istraživanje**, sa najmanje 20 predstavnika tržišta rada i 20 predstavnika stručnog obrazovanja po partnerskoj zemlji iz zapadnog Balkana. Cilj ove analize je prikupljanje i ocjena informacija u vezi sa napretkom tehnologije, finansija i propisa u sektoru ZB. Glavni fokus je na razumijevanju uticaja nadolazećih promjena na tržištu rada, identifikaciji novih zahtjeva za vještinama i ispitivanju efekata na postojeće struke. Analiza će se vršiti godišnje kako bi se identifikovao svaki novi napredak i podržalo prilagođavanje ponude stručnog obrazovanja.

Koraci teorijskog istraživanja

- ▷ Identifikovanje istraživačkih pitanja na koja treba odgovoriti kroz teorijsko istraživanje.
- ▷ Partnerske zemlje zapadnog Balkana (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina) će izvršiti analizu oko 10 istraživačkih pitanja koja će voditi proces istraživanja. Ove smjernice će dati CSI.
- ▷ Prikupljanje relevantnih podataka i informacija iz različitih izvora, uključujući izvještaje, akademske radove i druge publikacije.
- ▷ Analiza prikupljenih podataka i informacija kako bi identifikovali trendove i obrasce koji se odnose na potrebe zelenog sektora u tri partnerske zemlje.
- ▷ Izrada izvještaja koji rezimira nalaze istraživanja.
- ▷ Izvještaj treba da ima između 10-20 stranica, sa jasnim i konciznim informacijama predstavljanim na dobro organizovan način.
- ▷ Kontrola i izmjena izvještaja po potrebi kako bi osigurali da ispunjava željene standarde kvaliteta.

Koraci terenskog istraživanja

- ▷ Identifikovanje istraživačkih pitanja na koja treba odgovoriti kroz terensko istraživanje.
- ▷ Kontakt i izbor odgovarajućih predstavnika tržišta rada i stručnog obrazovanja za učešće u istraživanju - najmanje 20 predstavnika tržišta rada i 20 predstavnika stručnog obrazovanja u svakoj partnerskoj zemlji zapadnog Balkana (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina).

- ▷ Razvoj instrumenta za onlajn anketiranje uključujući pitanja terenskog istraživanja za prikupljanje podataka od učesnika istraživanja.
- ▷ Sprovođenje terenskog istraživanja u svakoj od zemalja partnera zapadnog Balkana kako bi prikupili podatke od najmanje 20 predstavnika tržišta rada i 20 predstavnika obrazovanja u svakoj zemlji.
- ▷ Korišćenje odgovarajućih tehnika analize podataka radi analize prikupljenih podataka i identifikovanje obrazaca i trendova u vezi sa zelenim sektorom u partnerskim zemljama.
- ▷ Poređenje podataka prikupljenih iz svake od partnerskih zemalja kako bi identifikovali zajedničke karakteristike i razlike u zelenom sektoru širom regiona.
- ▷ Izrada izvještaja koji rezimira nalaze terenskog istraživanja i zaključke izvučene iz analize. Nalazi teoretskog i terenskog istraživanja biće predstavljeni relevantnim ključnim akterima, uključujući aktere na tržištu rada, pružaoce stručnog obrazovanja, kreatore politika i druge zainteresovane strane za savjetovanje.

Najznačajniji podaci za fazu istraživanja

- ▷ Identifikacija tehnološkog napretka u zelenom sektoru u zemljama ZB;
- ▷ Korišćenje zelenih finansija¹ u zemljama ZB;
- ▷ Politike, inicijative i propisi u zelenom sektoru zemalja ZB;
- ▷ Identifikacija ključnih zanimanja i radnih uloga u zelenom sektoru u zemljama ZB;
- ▷ Ključni trendovi i potrebne vještine zaposlenih u zelenom sektoru;
- ▷ Trenutni status institucija stručnog obrazovanja i nivo obuke koji pružaju;
- ▷ Identifikacija oblasti koje treba poboljšati u institucijama stručnog obrazovanja;
- ▷ Uloga i uticaj novih tehnologija u zelenom sektoru;
- ▷ Identifikacija partnerstava između institucija stručnog obrazovanja i poslodavaca.

¹Zelene finansije se odnose na finansijske proizvode i usluge koje se koriste za podršku ekološki održivim ekonomskim aktivnostima. To je način finansiranja projekata koji doprinose smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte, zaštiti prirodnih resursa i ublažavanju klimatskih promjena. Zeleno finansiranje može imati mnogo oblika, uključujući zajmove, obaveznice, osiguranje i investicione fondove. Može se koristiti za finansiranje širokog spektra projekata, kao što su infrastruktura obnovljive energije, energetske efikasne zgrade, održiva poljoprivreda i čist transport. Cilj zelenog finansiranja je podstaknuti tranziciju na održivu ekonomiju s niskim udjelom ugljenika preusmjeravanjem investicija na ekološki prihvatljive projekte. Takođe može pomoći u smanjenju finansijskih rizika povezanih s klimatskim promjenama promovisanjem održivije i otpornije poslovne prakse. Mnoge zemlje i organizacije razvile su politike i okvire za promociju zelenih finansija, kao što su principi zelenih obveznica i Uredba o objelodanjivanju održivih finansija. Krajnji cilj je stvaranje finansijskog sistema koji podržava održivi ekonomski rast uz zaštitu životne sredine.

- ▷ Identifikacija nastavnih metoda i tehnoloških sredstava u upotrebi.

Faza 2 – Savjetovanje

Mehanizam će se konsultovati sa različitim zainteresovanim stranama na zapadnom Balkanu (privredne komore, profesionalna udruženja, zeleni biznisi i predstavnici stručnog obrazovanja) kako bi potvrdio kvalitet svojih nalaza i osigurao da su njegove preporuke usklađene sa potrebama i zahtjevima zelenog sektora. U fazi konsultacija, zaključci i nalazi će biti prikupljeni sa svake od radionica ekspertskih grupa održanih u partnerskim zemljama ZB. Slijedeći korak je analiza i objedinjavanje ovih informacija kako bi se kreirao sveobuhvatni izvještaj koji uključuje nalaze sa svih radionica. Ovaj izvještaj će pružiti sveobuhvatan pregled perspektiva tržišta rada, zelenog poslovanja, stručnog obrazovanja i donosioca odluka u obrazovnom sistemu u regionu zapadnog Balkana. Izvještaj će biti vrijedan alat za kreatore politike, ključne aktere i organizacije koje su zainteresovane za ekonomski razvoj i sektor obrazovanja regiona.

Koraci savjetovanja

- ▷ Angažovanje predstavnika tržišta rada, zelenog poslovanja, stručnog obrazovanja i obuke i donosioca odluka u obrazovnom sistemu u partnerskim zemljama ZB.
- ▷ Organizovanje radionica/fokus grupa u svakoj zemlji partneru ZB. CCIT će voditi i savjetovati ove radionice ekspertskih grupa.
- ▷ Pozivanje predstavnika tržišta rada, zelenog poslovanja, stručnog obrazovanja i donosioca odluka u obrazovnom sistemu kako bi učestvovali u svakoj fokus grupi.
- ▷ Razgovor, pregled i procjena sa stručnim predstavnicima rezultata analize sprovedene u prvoj fazi.
- ▷ Osiguranje maksimalnog nivoa pouzdanosti prikupljanjem informacija od različitih predstavnika.
- ▷ Zaključci izvučeni iz ovih radionica će osigurati da one daju moguća rješenja za rješavanje potreba koje su identifikovane u fazi analize.
- ▷ Kada se završe sve radionice, CCIT partner će sastaviti sveobuhvatni izvještaj sa kombinovanim nalazima svih stručnih grupa.

Faza 3 – Verifikacija

Mehanizam će provjeriti tačnost i relevantnost svojih preporuka testiranjem u praksi i evaluacijom njihovog uticaja na zeleni sektor i pružanje stručnog obrazovanja. Mehanizam će izraditi izvještaj

koji uključuje objavljivanje rezultata iz prethodnih faza i finalizaciju dijagnoze potreba, kao i preporuke. Izvještaj će pružiti opšti pregled trenutnog stanja zelenog sektora, uključujući mogućnosti zapošljavanja, buduće potrebe i izazove, te identifikaciju trenutnih i budućih nedostataka u vještinama.

Koraci verifikacije

- ▷ Prikupiti i obraditi podatke dobijene iz faza analize i konsultacija u radu Mehanizma.
- ▷ Provjeriti tačnost i relevantnost preporuka procjenom njihovog uticaja na zeleni sektor i pružanje stručnog obrazovanja.
- ▷ Izrada izvještaja koji uključuje kombinovane rezultate prethodnih faza i finalizaciju dijagnoze potreba.
- ▷ Deklarisanje sveobuhvatnog opisa trenutnog stanja zelenog sektora u smislu aktivnosti koje se obavljaju, mogućnosti zapošljavanja itd.
- ▷ Detaljna prognoza budućih potreba i izazova u zelenom sektoru.
- ▷ Detaljna identifikacija trenutnih i budućih neusklađenosti vještina.
- ▷ Angažovanje CSI uz doprinos ZB partnera i povratne informacije od EU-partnera da bude odgovoran za konačnu dijagnozu potreba.
- ▷ Korišćenje rezultata za razvoj i implementaciju ICBF-VET-a u stručnom obrazovanju u ZB.

Dostavljanje izvještaja „Dijagnoza poslovnih potreba u zelenom sektoru“.

Dostavljanje izvještaja „Dijagnoza poslovnih potreba u zelenom sektoru“ uključuje rezultate tri faze procesa: analiza, konsultacije i verifikacija. U fazi analize biće sprovedeno teoretsko i terensko istraživanje kako bi se identifikovale potrebe zelenog sektora u zemljama Zapadnog Balkana, koje će se koristiti za razvoj alata za ažuriranje nastavnih planova i programa za stručno obrazovanje. U fazi savjetovanja biće organizovane radionice ekspertske grupe radi pregleda i procjene rezultata analize, obezbjeđujući maksimalnu pouzdanost. Povratne informacije sa radionica mogu zahtijevati ponovnu procjenu početnih nalaza. U fazi verifikacije, tačnost i relevantnost preporuka će biti testirana u praksi i ocijenjena za uticaj na zeleni sektor i pružanje stručnog obrazovanja. Biće izrađen izvještaj koji će dati sveobuhvatan opis trenutne situacije u zelenom sektoru, detaljnu prognozu budućih potreba i izazova, te detaljnu identifikaciju trenutnih i budućih neusklađenosti vještina. CSI će, u saradnji sa svim partnerima i akterima na tržištu rada iz ZB, voditi razvoj Mehanizma i biti odgovoran za isporuku izvještaja o dijagnozi potreba. Rezultati izvještaja će se koristiti za prilagođavanje usluga stručnog obrazovanja potrebama tržišta rada i razvoj ICBF-VET-a u institucijama stručnog obrazovanja u zapadnom Balkanu.

Spisak skraćenica

Akronim	Opis
VET	Stručno obrazovanje i obuka
ZB	Zapadni Balkan
CSI	Centar za društvene inovacije
CCIT	Privredna i industrijska komora Tirane
ICBF-VET	Integrirani okvir za izgradnju kapaciteta za VET

Zaključak

Mehanizam će značajno uticati na pružanje usluga stručnog obrazovanja i zeleni sektor tržišta rada zemalja zapadnog Balkana. Pružajući detaljnu analizu trenutnog stanja i budućih potreba zelenog sektora, Mehanizam će poboljšati vezu između učenika i mogućnosti zapošljavanja u ovoj industriji. Ovo će na kraju poboljšati zapošljivost učenika tako što će ih opremiti potrebnim vještinama i znanjima potrebnim za uspjeh u zelenom sektoru u zemljama zapadnog Balkana koje nisu povezane sa projektom. Osim toga, Mehanizam će podržati nove potrebe zelenih preduzeća identifikacijom vještina potrebnih za ispunjavanje rastućih zahtjeva ove industrije. Ovo će olakšati razvoj relevantnih programa obuke i osigurati da su učenici u stručnom obrazovanju adekvatno pripremljeni da zadovolje potrebe zelenog sektora u razvoju. Generalno, Mehanizam će pomoći u premošćivanju jaza između pružanja stručnog obrazovanja i zelenog sektora privrede, od čega će podjednako imati koristi i učenici i preduzeća.

Addressing skills mismatching in the green sector through Digital Upskilling of vET

Coordinator
CENTRO SUPERIOR DE FORMACION EUROPA-SUR SA
Spain

Albanian Center for Education Care and Training (ACT CENTER)
Albania

Centar za ekonomski, tehnoloski i okolinski razvoj - CETEOR Sarajevo
Bosnia and Herzegovina

ZELANI DOM-GREEN HOME UDRUZENJE
Montenegro

EUROTRAINING EDUCATIONAL ORGANIZATION
Greece

CESIE
Italy

CHAMBER OF COMMERCE & INDUSTRY TIRANA
Albania

Chamber of Commerce and Industry of Banja Luka Region
Bosnia and Herzegovina

CSI CENTER FOR SOCIAL INNOVATION LTD
Cyprus

Co-funded by
the European Union